

تحریم های تازه آمریکا

و

تحریم های متقابل جمهوری اسلامی

امیرفیض- حقوقدان

تحریر >نغمه های خام آقای ترامپ (اظهارات آمریکا) و برجام مورخ ۳۰/۲/۲۰۱۷^۱ درمحتوا بحثی را داشت مبنی براینکه اظهارات آقای ترامپ درمورد برجام وپاره کردن آن ویا تغییراتی در آن از سر خامی وتظاهربه کاروفعالیت جهانی تازه ایشان است. و بر این موضوع تصریح شد که برجام، قرار و مداری بین آمریکا وجمهوری اسلامی نیست که هرطرف ویاحتی هردو طرف که خواستار باشند قابل تغییر و یا اعلام بطلان آن شوند، و پس از توضیحات نسبتا کافی اظهار نظر شد که آمریکا تنها کاری که میتواند در مقابل جمهوری اسلامی انجام دهد دروضعیت کنونی اضافه کردن تحریم هاست؛ آنهاهم تحریم هائی که در قلمرو تحریم های باطل شده ازسوی شورای امنیت دررابطه با برجام نباشد.

طولی نکشید که آمریکا به یک سری تحریم ها از کاتال اختیارات رئیس جمهور آمریکا مبادرت کرد، که جمهوری اسلامی هم متقابلا قانونی وضع کرد وبه دولت اجازه داد که شرکت ها واشخاص آمریکائی را تحریم کند.

همانطور که میدانید دامنه یکی از تحریم های آمریکا به اشخاص برخی از کشورها از جمله ایران تسری یافت که بامخالفت هائی روبرو وبهرحال ازجریان خارج نگردید (تحریم ورود به آمریکا) ولی معلق ماند.

اخیرا از طریق کنگره آمریکا ۲۵ شخص وشرکت که بیشتر ایرانی است به فهرست تحریم ها اضافه شد که از نکته های تاثیربرانگیز بی بهره نیست.

نکته نظر ها

مسیر این تحریر، در جهت آشنائی بیشتر با تصریحاتی است که با تحریم آمریکا ومتقابلا اقدام متقابل ایران پیوند دارند.

تفاوت تحریم ها

*** نخستین توجه این است که تحریم های اخیر آمریکا ویا تحریم های اشخاص ایرانی رانباید با برنامه تحریم های اقتصادی وبانکی ونفتی ایران همسان گرفت. مبنای تحریم های اقتصادی و بانکی جمهوری اسلامی بوسیله آمریکا بخش عمده اش متأثر از قطعنامه های شورای امنیت

سازمان ملل بوده در حالیکه تحریم های اخیر آمریکا و متقابلا تحریم های جمهوری اسلامی نسبت به برخی از کمپانی های آمریکائی از باب اقدام متقابل و در ردیف مستندات طرح بین المللی ۲۰۰۱ درباره مسئولیت بین المللی دولتهاست، که در صورت نقض تعهد کشوری، کشور زیان دیده میتواند به اقدام متقابل متوسل شود.

اقدام متقابل

**** اقدام متقابل یک روشی است که در مقابل اقدام قانونی ولی با نتیجه غیردوستانه دولت دیگری انجام میگردد؛ اقدام متقابل طریقه ای است برای حفظ روابط دوستانه نه قصد تنبیه (۱) که در صورت دوم میشود انتقام گیری و یا اقدام تلافی جویانه که منشور سازمان ملل متحد آنرا نهی کرده است (حقوق کیفری اسلامی بر مبنای اقدام تلافی جویانه شکل گیری شده است).**

تفاوت اقدام متقابل و تحریم شورای امنیت

**** فرق عمده تحریم های شورای امنیت با تحریم های ناشیه از اقدام متقابل این است که حمایت از تحریم های شورای امنیت جهانی است در حالیکه تحریم های ناشی از اقدام متقابل محلی است و شمول آن تنها و فقط بردولت طرف تحریم است.**

اقدامات وارده بر تحریم های اخیر آمریکا

**** به گفته وزارت دارائی آمریکا و اعلام خبرگزاریها تحریم های اخیر آمریکا متوجه سپاه پاسداران و برخی از کسانی است که با سپاه ارتباط دارند.**

بموجب ماده ۵۴ طرح ۲۰۰۱ درباره مسئولیت بین المللی دولتها، سپاه پاسداران که مورد تحریم آمریکا قرار گرفته دولت جمهوری اسلامی (ایران) محسوب نمیشود، و با تعریف حقوقی اقدام متقابل مغایر است خاصه آنجا که تحریم ها متوجه افرادی هم شده که با سپاه ارتباط دارند یعنی گروه عظیمی از ایرانیان و یا خارجیان که نامحدود است و ضابطه حقوقی مشخصی هم بر اثبات ارتباط و درجه آن نیست، وارد در این محدوده نامحدود میشوند. از باب مثال اگر آمریکا تصمیم بگیرد که مشمولین تحریم سپاه پاسداران را ویزا ندهد آنوقت مشکل ابهام در تحریم اخیر آمریکا و گنکی آن ظاهر میگردد و دامنه سوء استفاده از آن برای آمریکا آشکار میشود.

**** (۱) بنابراین متغیراتی که در اقدام متقابل مورد حمایت حقوق بین الملل وجود دارد، اقدام متقابل در زمان وجود رابطه دوستی بین کشورها ممکن میشود و در واقع در حواشی سوء تفاهم است و هنگامیکه آن سوء تفاهم رفع شود خود بخود آن اقدام متقابل هم متوقف میشود.**

**** (۲) بین آمریکا و جمهوری اسلامی و برعکس، ابدا رابطه دوستانه و رابط سیاسی وجود ندارد و این مسئله در اسناد سیاسی مربوط به برجام و نیز اظهارات رهبر جمهوری اسلامی و حتی وزیر خارجه آن کشور بطور صریح آمده است؛ بنابراین ماهیت تحریم های اخیر آمریکا و همچنین تحریم های جمهوری اسلامی نمیتواند مشمول قاعده بین المللی اقدام متقابل شود و بسیار نزدیک به اقدام تلافی جویانه است.**

شاهد موضوع

**** آقای شان اسپایسر سخنگوی کاخ سفید گفته است: > این تحریم ها روشن میکند که توافق هسته ای بنفع کشور آمریکا نبوده است.<**

شهادت سخنگوی کاخ سفید گویای بیان ماهیت تحریم های اخیر آمریکا است و نشان میدهد که جنبه انتقامی نسبت به تصور اینکه برجام بنفع آمریکا نبوده منشاء و هدف از تحریم بوده است، نه اقدام متقابل در شاهراه حقوق بین الملل.

اظهارات سخنگوی کاخ سفید مبنی بر اینکه > توافق هسته ای بنفع آمریکا نبوده است< متضمن اقرار بسیار عجیبی است و واجد این معناست که قطعنامه شورای امنیت برای ارجاع موضوع هسته ای ایران به گروه ۵+۱ که آمریکا هم یکی از اعضای آن بوده برای تامین منافع آمریکا بوده است؟

این اعتراف جالب سخنگوی کاخ سفید، چوب بی اعتبار شورای امنیت سازمان ملل را هم زده است

**** مقامات آمریکائی اعلام کرده اند که > تحریم های جدید ارتباطی با برجام ندارد و از مسیر عادی وضع شده است.<**

آیا اظهارات مقامات آمریکائی که در بالا آورده شده را باید اصیل دانست و یا اظهارات سخنگوی کاخ سفید که رسماً تحریم های اخیر را بعثت اینکه توافق هسته ای (برجام) بنفع آمریکا نبوده جاری شده است؟

**** ممکن است بنظر مسئله تعارض مزبور چندان مهم نباشد ولی آنقدر مهم است که عدم مشروعیت تحریم های اخیر آمریکا را میتواند متضمن شود. گرچه تشخیص موضوع تعارض با دادگاه است ولی از آنجا که در اخبار منتشره، مقامات آمریکائی معرفی نشده و از طرفی سخنگوی کاخ سفید معمولاً حرف آخر را به مردم منتقل میکند لذا نظریه سخنگوی کاخ سفید ملاک عمل است.**

دورزدن شورای امنیت

**** آمریکا و چند کشور دیگر از جمله آلمان میگویند: > آزمایش موشکی جمهوری اسلامی خلاف قطعنامه شماره ۲۲۳۱ شورای امنیت است؛ آمریکا هم به اعتبار همین ادعا به شورای امنیت رفت ولی با وتوی روسیه و چین روبرو شد، و موضوع مختومه گردید. دیگر آمریکا نمیتواند شورای امنیت را دور**

بزند و از راه تحریم ها یکطرفه بنام اقدام متقابل خواست ورشکست شده خودش در شورای امنیت را جان حقوقی و رسمیت بدهد و اگر به اقدام آمریکا لباس اعتبارپوشانده شود، اختلافات بین المللی ارجاع شده به شورای امنیت هیچگاه حل و فصل نخواهد شد.

موقعیت جمهوری اسلامی

جمهوری اسلامی سخت در تنگنای هرج و مرج و ندانم کاری در رابطه با برجام و مسائل تابعه آن قرار گرفته است و بقول معروف قاطی کرده است اشاراتی در این مورد بجاست:

۱- یک کفه سیاسی جمهوری اسلامی بقای برجام است که همه میدانیم و چنان از بقای آن حمایت میکند که بیشتر جنبه لجبازی دارد در حالیکه برجام یک قلم تسلط قانونی آمریکا بر ایران برای مدت ۲۵ سال است و بقیه زوایا و حاشیه است.

۲- کفه دیگر سیاسی جمهوری اسلامی ادعای نقض و بطلان برجام بوسیله آمریکاست؛ این کفه که وزیر خارجه جمهوری اسلامی و خامنه ای آنرا بطور جدی علمداری میکنند؛ گفته اند <وضع هرگونه تحریم در هر سطح و هر بهانه ای توسط هریک از کشورهای طرف مذاکرات نقض برجام محسوب میشود و دولت موظف است فعالیت های برجام را متوقف کند>.

۳- محتوای حکم مزبور بازگشت فعالیت های خاموش و متوقف شدن هسته ای ایران است که از جمله بازگرداندن سانتریفیوژها به محل کار و تخلیه پایگاه هانی است که با بتن پر شده است چرا که بعد از برجام به کرات تحریم هانی علیه جمهوری اسلامی به عناوین گوناگون از سوی آمریکا وضع شده است.

در حالیکه میدانیم و میدانید که کوچکترین تحرکی در بازگشت فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی مشاهده نمیشود و گزارش آژانس بین المللی موید آن است و با اینهمه کسی که مسائل ایران را تعقیب میکند واقعا نمیداند که برجام در چه موقعیتی در جمهوری اسلامی جاری است زیرا از یکسو از ختم برجام بوسیله خامنه ای و ایجاد تکلیف برای دولت مطلع میشود و از همان طرف هم از اظهارات عراقچی آگاه میشود که گفته است <آمریکا ناقض برجام است و باید خسارت آنرا جبران کند، و امثال آنها و از طرف دیگر ملاحظه دارد که جمهوری اسلامی به کمیسیون حل اختلاف رفته و قرار بود در دی ماه امسال موضوع مورد رسیدگی قرار گیرد که اعلام و دستور خامنه ای نسبت به قطع برجام و اظهارات عراقچی میتواند یکی از موانع طرح موضوع در کمیسیون حل اختلاف باشد و زیرا اعلام ابطال برجام از سوی جمهوری اسلامی اختلاف محسوب نمیشود بلکه اعلام تصمیم است.>

قاطی کردن جمهوری اسلامی

**** نمونه ای از قاطی کردن جمهوری اسلامی در معرکه برجام و پیامد های آن همین است که کشورهای خارجی که جمهوری اسلامی در مقام کشیدن آنها به ایران برای سرمایه گذاری هستند بنا بر اظهارات سران حکومت اسلامی برجام را نقض شده میدانند و لذا مصونیت هانی که برجام به اعتبار قطعنامه های شورای امنیت برای سرمایه گذاران خارجی ایجاد کرده بود از بین رفته محسوب میگردد.**

****** فردای روزی که برجام اجرایی شد تمایل کشورهای اروپایی در سرمایه گذاری در ایران بشدت وارد عمل گردید و از جمله آلمان بزرگترین هیئت بازرگانی و صنعتی خودرابه ایران اعزام داشت.

محمد باقرنوبخت سخنگوی دولت در ماه جاری امسال در نخستین گزارش خود از دستاوردهای برجام به ورود بلاوقفه بازرگانان و هیئت های خارجی به ایران استناد کرد وگفت هیئت های در سطح روسای جمهوری کشورها ۵ نخست وزیر و ۱۵ هیئت تجاری و ۱۴ وزیر خارجه و ۱۲ بانک و موسسه مالی جهانی به ایران آمدند تا ۷۳ میلیارد دلار سرمایه گذاری کنند.

به گفته معاون رئیس جمهورتردد هیئت های بازرگانی آنقدر زیاد است که هتل ها جاندارند ووووو...

اما پس ازگذشت یک ماه ازگزارش اولیه ای که سخنگوی دولت ارایه کرد آقای محمد رضا نعمت زاده و عبدالمجید نادریان مدیرعامل شرکت توسعه پتروشیمی گفت:

۱۰۰۰ تفاهم نامه بعد ازبرجام امضا شده اما فقط یکی انجام شده است و آنهاهم یک هواییما با عاملیت بانک صنعت و معادن وارد ایران شده است.

نادریان اضافه کرد دولت و شرکت نفت بسمت خارجیان غش کرده اند؛ آمریکا ۲۴ میلیارد دلار ازتحریم ایران کاسبی کرد، ایران به بهشت دکل سازان چینی مبدل شده و ۴۰ دکل به مبلغ ۲۰ میلیارد دلاربه ایران فروخته اند تئوریسین های دولت نگاه به کشورهای خارجی دارند و آنهاهم نیآمده ونخواهند آمد.

****** بلبشویی و وضع ناروشن جمهوری اسلامی و آمریکا وجریان برجام تلاطم سنگین بین المللی و پولی بوجود آورده که سرمایه داران به خودشان حق میدهند که تا این تلاطم آرام نگرفته ووضع روشن نشده سرمایه گذاری درایران نکنند شاهد زنده آن کمپانی توتال فرانسوی است که با آنکه جمهوری اسلامی قرارداد گازی بسیار سود آوری با زیرپاگذاشتن منافع ایران با توتال بست معهدا توتال اعلام کرد قرارداد با جمهوری اسلامی را بعد ازتصمیم آمریکا درباره تحریم ها عملی میکند.